

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 sierpnia 2020 r. nr (...) - 2002 Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ustalił A. T. kapitał początkowy i ustalił jego wartość na dzień 1 stycznia 1999 r. w wysokości 142 790,89 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął : podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1 642,10 zł (pomnożono wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący 134,50 % - wyliczony z przeciętnej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1998 r. przez kwotę bazową tj. 1 220,89 zł) ; okresy składkowe (tj. 22 lata , 4 miesiące i 26 dni – 268 miesięcy) , nieskładkowe (0 miesięcy i 15 dni tj. 0 miesięcy) , współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego w wysokości 70,48 % ; średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat tj. 209 miesięcy (komunikat Prezesa GUS z dnia 25 marca 1999 r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn).

/decyzja k.40 - 42 plik II akt ZUS/

W dniu 29 września 2020 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie A. T. od ww. decyzji , w którym wskazał, że nie zgadza się z ustaleniami dokonanymi przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a skutkujących obniżeniem należnego mu kapitału początkowego. Zdaniem skarżącego , organ rentowy nie miał podstaw do obniżenia mu kwoty kapitału początkowego ustalonej decyzją z dnia 9 stycznia 2014 r. (wówczas kwota kapitału początkowego wyniosła 153 171,92 zł). W ocenie A. T. organ rentowy bezpodstawnie nie zaliczył mu do stażu pracy okresu odbywania służby wojskowej.

/odwołanie k.3/

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

/odpowiedź na odwołanie k.4 – 4 odwrót/

Decyzją z dnia 4 września 2020 r., znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał A. T. emeryturę od 1 lipca 2020 r. tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. W treści decyzji wskazano, że do jej obliczenia przyjęto: kwotę składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 103 317,56 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 676 820,00 zł , średnie dalsze trwanie życia tj.215,00 miesięcy. Wyliczona emerytura wyniosła 3 628,55 zł [(103 317,56 + 676 820,00) : 215,50].

/decyzja k.17 - 19 plik I akt ZUS/

W dniu 29 września 2020 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie A. T. od ww. decyzji, w którym wskazał ,że nie zgadza się z ustaleniami dokonanymi przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Zdaniem skarżącego, organ rentowy przy ustalaniu należnego mu świadczenia powinien uwzględnić rekompensatę za pracę w warunkach szczególnych, gdyż żaden przepis prawa nie wyłącza jego praw w tym zakresie.

/odwołanie k.3 akt o sygn. VIII U 2344/20/

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

/odpowiedź na odwołanie k.4 – 4 odwrót akt o sygn. VIII U 2344/20/

Zarządzeniem z dnia 6 listopada 2020 r. połączono sprawę o sygnaturze akt VIII U 2344/20 ze sprawą o sygnaturze akt VIII U 2343/20 w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia pod sygnaturą VIII U 2343/20.

/zarządzenie k.6 akt o sygn. VIII U 2344/20/

Decyzją z dnia 12 listopada 2020 r. , znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił A. T. rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał ,że wnioskodawca nie udowodnił wymaganego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze , a nadto ,że okres zatrudnienia jako funkcjonariusz (od 15 września 1999 r. do 31 sierpnia 2017 r.) nie został uwzględniony przy przyznaniu emerytury , ponieważ okres ten został uwzględniony przy ustalaniu emerytury wnioskodawcy w Zakładzie Emerytalno – Rentowym MSWiA.

/decyzja k.31 plik I akt ZUS/

W dniu 24 listopada 2020 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie A. T. od ww. decyzji, w którym wskazał ,że nie zgadza się z ustaleniami dokonanyymi przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Skarżący podkreślił ,że w okresie od 17 marca 1992 r. do 31 grudnia 2008 r. pracował w służbie celnej i była to praca wykonywana w warunkach szczególnych , a w związku z faktem ,że nie nabył prawa do wcześniejszej emerytury , okres ten powinien skutkować przyznaniem mu prawa do rekompensaty.

/odwołanie k.3 – 3 odwrót akt o sygn. VIII U 2972/20/

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

/odpowiedź na odwołanie k.4 – 4 odwrót akt o sygn. VIII U 2972/20/

Postanowieniem z dnia 25 stycznia 2021 r. Sąd połączył sprawę o sygnaturze akt VIII U 2972/20 ze sprawą o sygnaturze akt VIII U 2343/20 w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia oraz zarządził ich prowadzenie pod sygnaturą VIII U 2343/20.

/zarządzenie k.6 akt o sygn. VIII U 2972/20/

Na rozprawie w dniu 20 kwietnia 2021 r. A. T. cofnął odwołanie od decyzji z dnia 10 sierpnia 2020 r. , a w pozostałym zakresie podtrzymał dotychczasowe stanowisko.

/protokół rozprawy z dnia 20 kwietnia 2021 r. , płyta CD k.22/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca A. T. urodził się (...)

/okoliczność bezsporna/

Decyzją z dnia 20 września 2018 r. Dyrektor Zakładu Emerytalno – Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji , od dnia 1 stycznia 2018 r. przyznał A. T. prawo do emerytury policyjnej. Przy ustaleniu prawa do emerytury uwzględniono wnioskodawcy następujące okresy: od 29 października 1975 r. do 17 października 1977 r. – zasadnicza służba wojskowa , od 15 września 1999 r. do 30 czerwca 2000 r. – Służba Celna , od 1 lipca 2000 r. do 28 lutego 2017 r. – Służba Celna , od 1 marca 2017 r. do 31 sierpnia 2017 r. – Służba C. – Skarbowa.

/decyzja k.19 – 20 akt MSWiA , zaświadczenie k.7 plik I akt ZUS/

Wydając zaskarżone decyzje z dnia 4 września 2020 r. oraz z dnia 12 listopada 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił okresów uwzględnionych przez Dyrektora Zakładu Emerytalno – Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

/decyzja k.17 - 19 plik I akt ZUS , decyzja k.31 plik I akt ZUS/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach organu rentowego i załączonych do akt sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd umorzył postępowanie w zakresie odwołania decyzji z dnia 10 sierpnia 2020 r. na podstawie art. 355 k.p.c., wobec cofnięcia przez A. T. odwołania od tej decyzji.

Odwołania w pozostałym zakresie są nieuzasadnione.

Zgodnie z art.21 ust.1 ustawy o emeryturach pomostowych (tj. Dz. U. z 2018 r. , poz. 1924) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Stosownie do treści ust. 2 tego przepisu rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W myśl art.23 ust.1 i 2 powołanej ustawy ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę; rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (t. j. Dz. U. z 2018 roku, poz.1270 z późn. zm.)

Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (tak M. Zieleniecki - Komentarz do art.21 ustawy o emeryturach pomostowych, LEX, por. też wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 31.03.2016 r., III AUa 1899/15 – LEX 2044406).

Przepisy art.2 pkt 5 i art.21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych formułują dwie zasadnicze przesłanki nabycia prawa do rekompensaty, tj.:

- 1) nienabycie prawa do emerytury pomostowej,
- 2) osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszącego co najmniej 15 lat.

Przesłanką negatywną zawartą w art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych jest nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W literaturze podkreśla się, że wykładnia przepisu art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych nie może prowadzić do absurdalnego wniosku, że prawo do rekompensaty przysługuje wyłącznie tym osobom, które nie nabyły prawa do jakiegokolwiek emerytury z FUS. Skoro zgodnie z art.23 ustawy o emeryturach pomostowych rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r., to warunek sformułowany w art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Przyjąc tym samym również należy, że rekompensata nie przysługuje tym ubezpieczonym, którzy zostali objęci ubezpieczeniem społecznym lub rozpoczęli służbę po 31 grudnia 1998 r.

Analiza układu warunkującego prawo do emerytury pomostowej prowadzi do wniosku, że świadczenie to przysługuje tym pracownikom, którzy osiągnęli co najmniej 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art.32 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale nie nabyli prawa do emerytury pomostowej z powodu nieuznania ich pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze

w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (tak M. Zieleniecki - Komentarz do art.21 ustawy o emeryturach pomostowych, LEX).

Art. 23 ust. 1 w/w ustawy stanowi, że ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę.

Rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o których mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (art. 23 ust. 2 w/w ustawy). Jako dodatek do kapitału początkowego, razem z kapitałem początkowym podlega waloryzacji.

Okolicznością sporną w przedmiotowej sprawie była kwestia legitymowania się przez wnioskodawcę 15-letnim okresem pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, umożliwiającym nabycie prawa do żądanej rekompensaty. Niemniej jednak, decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia sporu miała kwestia, czy okresy jakie podnosił wnioskodawca zostały mu uwzględnione przez inny organ rentowy niż Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Stosownie bowiem do treści art.5 ust.2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 291) okresów, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6 tj. m.in. czynnej służby wojskowej, czy też Służby Celnej, nie uwzględnia się przy ustalaniu prawa do emerytury i renty oraz obliczaniu ich wysokości, jeżeli z ich tytułu ustalono prawo do świadczeń pieniężnych określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2.

W tym miejscu należy podkreślić, że powołany wyżej przepis art. 5 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ma jednoznaczną i klarowną treść, w związku z czym jego wykładnia nie może nasuwać jakichkolwiek wątpliwości. Zgodnie z ostatnio powołanym przepisem, jeżeli funkcjonariusz (w przypadku wnioskodawcy Służby Celnej) ma ustalone prawo do świadczenia pieniężnego z zaopatrzenia emerytalnego z tytułu odbycia owej służby, to okresu tej służby nie można uwzględnić mu ani przy ustalaniu prawa do emerytury i renty określonych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz w ustawach, do których ta ostatnia ustawa emerytalna odsyła, ani też przy ustalaniu wysokości któregokolwiek z tych świadczeń (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 maja 2012 r., III UK 104/11 oraz z dnia 12 lipca 2012 r., II UK 326/11 oraz postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 grudnia 2010 r., II UK 270/10; z dnia 2 grudnia 2011 r., II UK 192/11 oraz z dnia 24 grudnia 2012 r., I UK 232/12).

Skarżący ma przyznane prawo do emerytury policyjnej od dnia 1 stycznia 2018 r. , a co istotne, przy jej ustaleniu uwzględniono mu następujące okresy: od 29 października 1975 r. do 17 października 1977 r. – zasadniczej służby wojskowej , od 15 września 1999 r. do 30 czerwca 2000 r. – Służby Celnej , od 1 lipca 2000 r. do 28 lutego 2017 r. – Służby Celnej , od 1 marca 2017 r. do 31 sierpnia 2017 r. – (...) Skarbowej. A zatem zgodnie z art. 5 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych okresy Służby Celnej nie mogą być zaliczone ubezpieczonemu przy obliczaniu rekompensaty stanowiącej dodatek do kapitału początkowego tj. jednego ze składników uwzględnianych przy wyliczaniu emerytury z systemu powszechnego.

W podobnym stanie faktycznym wypowiedział się Sąd Apelacyjny w Lublinie, który w wyroku z dnia 22 marca 2017 r. w sprawie III AUa 1091/16 stwierdził, że przepis art. 5 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ma jednoznaczną i klarowną treść, w związku z czym jego wykładnia nie może nasuwać jakichkolwiek wątpliwości. Zgodnie z tym powołanym przepisem, jeżeli funkcjonariusz Policji (w przypadku wnioskodawcy Służby Celnej) ma ustalone prawo do świadczenia pieniężnego z zaopatrzenia emerytalnego z tytułu odbycia owej służby, to okresu tej służby nie można uwzględnić mu ani przy ustalaniu prawa do emerytury i renty określonych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz w ustawach, do których ta ostatnia ustawa emerytalna odsyła, ani też przy ustalaniu wysokości któregokolwiek z tych świadczeń.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołania w pozostałym zakresie , o czym orzekł w punkcie 2 sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy.

1 VI 2021 roku.

S.B.